

УДК 331.108(477)(043.3)

Губарь О.В.

канд.економ.наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

**РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ЯК ФАКТОР
ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ**

Руйнівні наслідки військової агресії з боку російської федерації загальмували економічний розвиток України на понад 10 років. За оцінками Всесві-

тнього банку, потреби України на відновлення та відбудову зросли до 411 мільярдів доларів США, що в 2,6 разів більше прогнозованого ВВП України в 2022 році [1]. Оцінені на наступне десятиріччя потреби, враховують інфляцію, стан ринку, різке зростання цін у регіонах масового будівництва, зростання страхових виплат, та перехід у майбутньому до менш енергоємних, більш стійких, інклюзивних та сучасних проєктів.

Особливо катастрофічно наслідки війни відбиваються на населенні країни, а саме на тому як кількість загиблих, втрата засобів до існування та майна призвели до бідності 7,1 мільйона людей та звели нанівець прогрес у розвитку країни, досягнутий протягом останніх 15 років. Понад 7,9 мільйонів українців виїхали за кордон через війну, а 5,9 мільйона людей є внутрішньо переміщеними [2]. Вплив війни посилив нерівність у суспільстві, зокрема впливу зазнали жінки, діти та особи з інвалідністю, що призвело до критичного відставання у досягненні цілей сталого розвитку, зокрема тих, що стосуються рівня бідності, охорони здоров'я, освіти, економічного зростання, енергетики, миру та правосуддя.

Наукові дослідження показують, що ефективний розвиток людського капіталу є невід'ємною складовою стратегії економічного відновлення після війни та допомагає забезпечити сталість та стійкість економіки у майбутньому. Розуміння важливості інвестування в людський капітал є ключовим елементом для створення стратегії економічного відновлення після війни.

Освіта та навчання, здоров'я та фізична форма, соціальна і культурна адаптація – ці чинники допомагають збільшувати рівень людського капіталу в країні. Особлива увага має бути приділена розвитку професійної освіти та навичок, що необхідні для роботи в інноваційному секторі економіки, який є ключовим для подальшого розвитку країни. Необхідно активно залучати молодь до процесу розвитку людського капіталу, забезпечивши їм якісну освіту та розвиток навичок, які відповідають вимогам сучасного ринку праці.

Україна має великий потенціал для розвитку людського капіталу через свої висококваліфіковані кадри та культурну спадщину. Для досягнення успіху в розвитку людського капіталу, потрібно сприяти рівному доступу до освіти та охорони здоров'я, підвищувати якість освіти та розвивати професійне навчання. Важливо також забезпечити соціальну захищеність та добробут населення, що в свою чергу сприятиме розвитку людського капіталу та економіки країни.

Розвиток інфраструктури, науки та технологій, зміцнення правової системи та збільшення економічної стійкості також є важливими для розвитку людського капіталу та економіки загалом.

Важливо розробляти програми та стратегії залучення іноземних інвесторів, які б підтримували розвиток людського капіталу та його конкурентоспроможності. Необхідно створювати сприятливе середовище для розвитку

підприємництва та інновацій, що в свою чергу сприятиме розвитку людського капіталу та економіки загалом.

Збільшення рівня людського капіталу має бути поєднано зі збільшенням соціальної відповідальності бізнесу та влади перед населенням, що забезпечить сталість та ефективність процесу.

Врахування соціальних та економічних викликів та потреб суспільства, а також розробка імплементації наукових досліджень, є ключовими чинниками ефективного розвитку людського капіталу.

Саме ефективний розвиток людського капіталу сприяє підвищенню продуктивності праці та зниженню безробіття, що в свою чергу сприяє збільшенню економічного зростання та покращенню якості життя населення.

Важливо забезпечувати гендерну рівність та рівні можливості для всіх груп населення в доступі до освіти та інших ресурсів, що впливають на розвиток людського капіталу.

Розвиток людського капіталу є ключовим фактором для підвищення конкурентоспроможності економіки України на міжнародному рівні та забезпечення сталого економічного розвитку країни в майбутньому.

Розвиток людського капіталу потребує підтримки державної політики та створення необхідних законодавчих умов, які забезпечують розвиток науки, освіти та інновацій.

Співпраця з міжнародними організаціями та державами є важливим елементом розвитку людського капіталу, що сприятиме обміну досвідом та впровадженню нових методів та технологій.

Важливим елементом розвитку людського капіталу є сприяння розвитку підприємництва та підтримка малих та середніх підприємств. Це дозволить створити нові робочі місця та збільшити виробництво в країні.

У зв'язку зі зростанням важливості розвитку людського капіталу, необхідно здійснювати системний моніторинг та оцінку результатів інвестування в людський капітал, зокрема з метою визначення ефективності різних інвестиційних проектів та програм. Такий моніторинг дозволить забезпечити ефективність використання державних та приватних ресурсів для розвитку людського капіталу.

Отже, в суспільстві є перспективне бачення на роль людського капіталу в післявоєнному відновленні України. Держава має підготувати стратегічний план по підтримці всіх перелічених ініціатив і створювати сприятливі умови для залучення іноземних інвесторів, донорів для відновлення економіки країни. Україна має бути готова використати свій шанс країни-переможниці російського агресора в надшвидких темпах і саме розвиток людського капіталу має посідати ключову роль в цьому складному процесі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1.Updated Ukraine Recovery and Reconstruction Needs Assessment. The World Bank press release. March 23, 2023. URL: <http://surl.li/gvlip>

2.Ukraine Refugee Situation. UNHCR: operation data portal. URL: <http://surl.li/dplzc>